

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopist se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Velika noč 1881.

Res obhajamo letos veliko, veličastno sveto noč, kakoršne še morebiti nikoli. Godijo, vršijo se po svetu velikanske reči. Pozabljena, prezirana, zaničevana vera Kristusova prodira na dan kot edina rešiteljica iz strahovitih zmotnjav in zmešnjav. K sv. katoliškej Cerkvi bežijo zbegani narodi. Oropani, v tesno zidovje Vatikanske palače v Rimu zapreti naslednik galilejskega ribiča, papež Leon XIII. je oseba, katera obrača pozornost na se najmogočnejših vladarjev na svetu, naj bi jih varoval zoper strahovito revolucijo, ki žuga jim s smrtjo in vsemu redu na zemlji z uničenjem in poginom. Lutrovo krivoverstvo, izhodno razkolništvo se ruši, ker ne more v nadlogah narodom pomagati. Vse pada in razpada, toda izmed razvalin dviga se jasno lice sv. matere katoliške Cerkve. Temni oblaki se trgajo, burje odhajajo, a izmed njih prisije svetu zopet zmagoosno solnce — Jezus Kristus!

Cesarji krivoverski, kakor stari nemški cesar Viljem, razkolniški vladarji, kakor mladi ruski car Aleksander III. iščejo zaslonbe pri sv. očetu Leonu XIII. Vse, kar je pri romanskem in nemškem narodu še črstvega, obrača svoje oči v katoliški Rim. Naposled zanima se še velikanski slovanski svet za pravega naslednika sv. Petru. Djakovarski škof, Juraj Strosmajer, pozivlja v glasovitem postnem listu vse Slovane, naj zavržejo razkolništvo, v katero so jih nekdanji Grki, slovanskim narodom vselej sovražni, bili zapeljali. Tudi veliki Armenski narod išče zavetja pri rimskej stolici. Vrhu tega širi se močno in čudovitno sv. katoliška Cerkva na Angleškem, v Ameriki, Avstraliji, Afriki, v Indiji, Kitajskem in Japonskem! Pri nas so pri snovanji nove šolske postave borni katekizem nekoliko na stran potisnoli. Pretečeni teden so pa liberalni gospodje v gosposkej zbornici dunajske sklenoli, da se mora vsak šolar preden sme izstopiti, do dobra naučiti zraven branja, pisanja, računjenja še tudi verskega nauka. To je pomenljivo! Visoka liberalna go-

spoda čuti potrebo deci v glavo in srce močnejše zasajati sv. vero Kristusovo!

Ako sedaj vse povzamemo, ne moremo drugače, nego razveseliti se in Bogu hvalo dati za toliko veličastno, znamenito veliko noč 1881. Naj se toraj radujejo z nami nebeskih angeljev trume; naj se veseli tudi vsa zemlja, obsijana po groznej temi neverstva, krivoverstva in razkolništva s toliko nebesko svetlobo. Raduje se pa naj tudi sv. katoliška Cerkva in narodi vsi, kateri k njej hitijo! Naj pri njej najdejo resnico, mir in tolažbo pa tudi slavijo naj tistega, ki je v tej velikej noči nekdanj strl smrtne okove in zmagovalno vstal iz groba, grešne teme očistil in z milostjo napolnil in k svetosti povabil vesoljni svet! — Hvaljen bodi Jezus Kristus! —

Gospodarske stvari.

Še nekaj o gruntnem davku in reklamacijah.

Nekateri bodo vsakako dobili večji gruntni davek. Vendar ves večji znesek se jim ne sme na enkrat, n. pr. uže letos zapisati, ampak do l. 1892. vsako leto nekaj več. Recimo, nekdo plača sedaj 10 fl. gruntnega davka. Za prihodnje mu naložijo 16 fl. Denimo, da reklamacije niso pomagale nič. Vsled od državnega zbora sklenjene olajšave bo davek 16 fl. tako plačeval:

Leto	Namesto 16 fl. samo:	Odputka toraj je:
1881	fl. 11.—	fl. 5.—
1882	„ 11.—	„ 5.—
1883	„ 11·50	„ 4·50
1884	„ 12.—	„ 4.—
1885	„ 12·50	„ 3·50
1886	„ 13.—	„ 3.—
1887	„ 13·50	„ 2·50
1888	„ 14.—	„ 2.—
1889	„ 14·50	„ 1·50
1890	„ 15.—	„ 1.—
1891	„ 15·50	„ —·50
1892	„ 16.—	„ —.—

Upamo, da bo reklamiranje vendar še nekaj pomagalo. Časa imamo do 15. junija t. l.

Nekateri so mislili, da so okrajni glavarji rok reklamacijam skrčili. To pa ni resnično. Velikoveč naročili so županom, naj zapišejo vse tiste posestnike in parcele, kder je kaj napačno ali krivo zapisanega, zmerjenega ali zračunjenega. Ove zapisnike morajo do 15. aprila okrajnim glavarjem predložiti. Totim posestnikom, kateri do 15. aprila po županih za popravek poprosijo, ustreže se v vsem brezplačno. Drugi pa bodo morali komisijone sami plačevati, če bodo želeli kakih sprememb!

Konjska bolezen „smrkelj“.

(Spisal A. Folakovski, dež. okrajni živinozdravnik.)

Pri konjih rudeča koža v nosu rado zbolí. Navadno se ta koža na kratko le sliznica ali sliznata koža imenuje. Prav spoznati, da je sliznica bolena, je treba prej vedeti, kakšna je nosna sliznica v zdravem stanu.

Nosno votlino loči hrustavčnata stena v desno in levo polovico in je črez in črez s sliznico ali rožnato rudečo kožo prevlečena. Ta sliznica je pri zdravem konji in v spočitem, mirnem stanu enakomerno bledorudeča (rožnatorudeča) in nekoliko vlažna. Če pa je konj ognan in razvročen in ob zimskem mrazu, je temnorudeča in bolj ko navadno vlažna. O ti priliki se živinčetu bolj ali manj močno iz nosa cedi. V grlu se nahaja za oreh debela, precej vroča in zelo boleča, lahko pregibljava oteklina. Tu se pravi: konj ima kevéž, kar toliko pomeni, kakor da ima žival nahod ali katar v nosu.

Pa ne vsakokrat se sme bolezen v nosni votlini s prostim katarom zamenjati; ta bolezen je dostikrat mnogo hujša, dolgotrajna in je za konja neozdravljiva pa tudi za človeka nevarna. Konjem je taka bolezen smrtna. Žival se ne more več oteti. Taka bolezen se potem imenuje smrkelj, smrka v ost konjska. To so pa le zunanje prikazni, njeni vzroki pa so skriti v krvi celega trupla. Daljne prikazni te bolezni so: Sprva se pokažejo gori omenjene prikazni navadnega katara v obeh nosnicah. Večkrat so potem videti ali samo po jedni ali tudi v obeh nosnicah po sliznici za konopljino zrno, pa tudi za grah debele gumpice. Tote so ali posamezne ali pa tudi več vkup prav gosto posejane. Barve so belkasto-žolte. V grlu, večjidel na strani bolene nosnice, nahaja se za oreh debela trda ne boleča oteklina. V tem stanu se bolezen imenuje sumljiva zleza ali tudi kažna smolika. V kratkem času pozneje postanejo prej omenjene gumpice mehke, razpokajo in iz njih se razlije belkastožolta sokrvica podobna tekočina, tako imenovana smrkeljeva sokrvica ali smrkeljevi strup. Na mestih gumpic se zdaj pokažejo raznovrstne, nepravilne, nesnažne mazajoče se skrumbe ali kraste. Te kraste segajo različno globoko v slezno kožo, nektere predrejo celo nosno

steno. Žival se vsled otekle slezne kože v nosu težko odihuje, močno sope in je v nevarnosti, se zadušiti. V tem stanu se bolezen imenuje smrkelj. V drugih primerljajih se tudi narejajo na sprednji glavi, na koži zadnjih nog, pri kobilah na vimenu, pri žrebcih in kopljencah na žiljaku vrvaste, zelo boleče oteklina, ktere v različno dolgem času popokajo in prej omenjeni sokrveci podobno tekočino izpuščajo. To je tako imenovani črvivi strup. Če oteklina niso odprte, imenujejo jih črvive gumpice, če so pa razpočene, črvive skrumbe ali kraste. Bolezen se pa imenuje črvivost, kožna črvivost ali sploh črv. Omeniti je še treba, da se ne zgodi vsakokrat, da je smrkelj in črvivost pri eni in isti živali ob istem času najti. Ti bolezní morete tudi vsaka za se nastopiti. Med smrkeljem in med črvom tedaj ni posebnega bistvenega razločka, kajti kakor je skušnja pokazala, je smrkeljevi strup prestavljen v kožo kake živali, črvivost pouzročil in naopak je črvivi strup prestavljen v nosno sliznico smrkelj porodil. Črv, črvivost se bolezen zaradi tega imenuje, ker je koža tako bolnih živali taka, kakor da bi jo bil črv prevrtal in podjedel. Ker je ta bolezen zelo kužljiva, zato je tudi zdravljenje takih živali še za človeka zelo nevarno in skušnja je tudi učila, da tako bolene živali prej ali slej gotovo poginejo, vkljub vsemu zdravljenju.

Živinske bolezni razsajajo: vranični prisad črni ovčič ali metljaji v Loči pri Brežicah, konjske garje v Pamečah pri Slov. Gradci.

Sejmi na Koroškem 19. aprila Althofen, Drauberg zgornji, sv. Lenart, št. Paul, Renweg, 23. aprila Gutštajn, 25. aprila Gradišče, Mauten.

Dopisi.

Iz Celja. (Porotniki) so pod načelníštvom inženirja g. Mih. Vošnjaka imeli razsoditi o precej zamotanih rečeh. Na tožno klop posadila jim je sodnija 8 oseb. Te so: 31letni Janez Cebek iz Haloz, 34letni Tomaž Drevenšek, 45letni Andraž Mlakar, 31letni Janez Pongračič (želski Janez), 36letni Tom. Rambre, 36letna Marija Cebekova in 25letni Jož. Gutmann. Državni pravdnik toži Jan. Cebeka zaradi požiganja druge pa da so kradli in krasti pomagali. Dne 28. sept. l. l. je Drevenšku zvečer ob 9. uri hiša pogorela in je on Cebeka začel dolžiti, da mu je hram užgal. Uzroki pa, zaradi katerih je Drevenšek to storil, bili so zares čudni! Cebek je namreč tudi bil pogorel in ker je bil zavarovan, imel dobiti 1300 fl. zavarovanščine. No, in po teh denarjih so se Drevenšku sline cedile. Mislil jih je dobiti, če Cebeka zatoži kot požigaleca. To je tudi storil, pa da bi sodnija leži mu verovala, očrnil in zatožil je Cebeka še kot tata in sam sebe kot njegovega pomagača. Tako je ovadil, da sta pri g. Vovku, Brunerji, Bigeci in Winterlu vlomila in še podpi-

rana od drugih ukradla vina, obleke, žganjice itd. Eden izmed teh je pred porotniki dolžil ptujskega sodnika preiskovalca, da ga je baje ta tepsti dal in da je toraj prisiljen krivo izpovedal. Državni pravdnik je sedaj tirjal, naj se dotični sodnik pokliče. Temu je se pa porotnik g. Vošnjak ustavljal, češ, da to ne pripada semkaj. To je tudi obveljalo. Naposled so dobili porotniki 24 vprašanj. Po 2 uri trajajočem razgovarjanji naznanil je g. Vošnjak razsodbo porotnikov: Jan. Cebek je požiganja nekriv spoznan, Jož. Gutmann in Mica Cebek kot popolnem nekriva spuščena, toda zavoljo tatbine dobil je Janez Cebek 18 mesecev, Drevenšek 3, Mlakar 18, Pongračič 6, Rambre 6 mesecev zapora s postom.

Iz Lemberga. (Semenj — cenilna komisija — nagla smrt — šolske zadeve — beračenje — bolezen). Naš trg je imel letos 8. aprila že drugokrat zelo slab semenj, ker je bilo vreme neugodno, toraj malo živine in kupcev. Pri naši občini je cenilna komisija naredila ogromno številno napak. Veliko je kmetov, ki so zdaj na papirju sicer bogatejši, ker njim je komisija ves sosedov vinograd, gozd itd. pripisala, a drugim pa zopet odvzela. Treba bo te napake nam reklamirati, pa kako? Ne vem, komu bi take nepristojnosti pripisal, ali malomarnim udom cenilne komisije, ali pa izdelavcem teh izpiskov in map? Zelo čudno je tudi, da so naši hribi, ki so od mesta itd. tako oddaljeni in vseskozi slabo rodijo, v tako visokih razredih cenjeni. Kako le bomo davke plačevali, če je že minulo leto večim bil grunt prodan vsled davka? V torek 5. t. m. smo pokopali na Sladki gori še le 22 let starega Jan. Jančiča iz Mestinja. Bil je še pred 6 dnevi popolno zdrav, a naglo se mu naredi neka bulja na nogi, strašno oteče, koža počni in vkljub zdravilom je mladi mož na tej bolečini moral umreti in mlado ženo zapustiti, s katero se je še le februarja tega leta poročil. Ranjci je bil značajan, priljubljen in izurjen mlinar. V miru naj spi! Naša leMBERŠKA šola ima sedaj strogega nadučitelja g. K. Ker se natančno postav drži, ga posebno Mestinjčani sovražijo, ker je te kr. šol. svet moral kaznovati vsled neopravičenih šolskih zamud. Veliko razprtijo pa je naredil srenjski pisatelj, ker je ta podpis staršev brez njihovega vedenja podpisal v pritožbi zoper učitelja in ga po nedolžnem črnil. A k sreči se je še prej to odkrilo, kakor da bi bil g. K. po krivici kaznovan. Ta reč je zdaj pri porotnej sodnji. — Že več dni hodijo močni možje in otroci od rogaškega okraja tukaj okoli in beračijo. Se ve da glad, uboštvo itd. njih k temu silijo. — Divje koze ali osepnice so tukaj posebno odrasle napadle, a umrl vsled teh ni nihčar, razun nekterih otrok. Bog varuj hujše bolezni! Deževno vreme že več dni moti kopanje v vinogradih in se je bati, če bi brstje ne pognalo prej, ko bo okopano.

Od Savinje. (Umetniki domačini.) Na-dejamo se, da vstrežemo mnogim rodoljubom s tem, da jih opozorimo, osobito g. učitelje pevovodje in prijatelje godbe, na dva domačina, ki sta v svoji stroki zdatne naše podpore vredna. Gosp. Martin Ropas pri sv. Jurji pri Vranskem izdeluje kot večer mojster izvrstne glasovire in pianina; njegovi odlični izdelki so bili uže pri večih razstavah od strokovnjakov pohvaljeni in odlikovani ter je za to privilegij dobil. Prav dobre harmônije in ročne harmonike pa izdeluje po nizki ceni Jož. Borštinar v Stopniku pri Vranskem. Harmonij njegovega dela se odlikuje s tem, da ima krepko doneč prijeten glas in naglo izgovarja, je ličen in ga je lahko kamor koli prenesti, ker se da v ta namen na posamezne dele razložiti; za šole je jako primeren, ker malo prostora potrebuje. Zatoraj priporočujemo to delo onim, ki si žele jednako godbeno orodje oskrbeti. Podpirajmo domačine za dobro blago.

Iz Ptuja. (Skupščina okrajnega zastopa) dne 4. oprila je srečno sklenola ustanovljenje okrajne hranilnice. Po dolgej živej razpravi, ktere so se vdeležili gg. dr. Breznik, Pisk, dr. Strafela in trgovec Eckel z edne, a gg. prof. Žitek, župnik Vodusek, župnik Rajč in dr. Gregorič z druge strani, bil je Breznikov protipredlog: naj se odborov predlog zavzame, odbit s 21 glasi proti 17; za Breznikov predlog so glasovali: Bračko, Breznik, Eckel, Ferš, Fürst stari in mladi, Kaiser, Kašper, Kazimir, Muršec, Pisk, Schwab, Strafella, Šoštarič, Wegschaidler, Wibmer in Woisk. Proti Breznikovemu predlogu so glasovali gg.: Aleksič, Drevenšak, Domitar, Gregorec, dr. Gregorič, Jurec, Jurič, Kocuvan, Koser, Kosiše, Merkuš, Mikl, dr. Ploj, Rajč, Rajsp, Sovič, Štumpergar, Trstenjak, Vodusek, Žitek, Žunkovič. Ko je po tem takem Breznikov predlog propal, pride odborov predlog: da se okrajna hranilnica ustanovi, na glasovanje. Za ustanovljenje glasovalo je onih 21, ki so poprej Breznikov predlog zavrgli; proti ustanovljenju bilo je njih še 15 izmed imenovane sedemnajstorice, ker sta pred tem glasovanjem trgovec Kašper in „Hotel Woisk“ bila pobegla. Po dokončanem dnevnem redu predložil je Pisk že zadnjič omenjeno nezaupnico g. poslancu Hermanu. O tem na konci obširnejše, za zdaj Vam proti lažnjivemu poročileu v „Cillier-Zeitung-o“, broj 28., ki pravi, da je Pisk za ta predlog dobil 17 glasov, ponavljam, da jih je zasačil le samo 7, nebroječi pri tem njegovega. Gospod okrajni načelnik je glase brojil in javno zagotovil (konštatal) čislo osem. Bili so sledeči: Breznik, Eckel, oba Fürsta, Schwab, Strafella, Wibmer in Pisk. Drugi in poslednji samostalen predlog bil je Žitkov: naj še okrajni zastop poskrbi, da se odstranijo davkarski eksekutorji. Ko je ta predlog soglasno sprejet, sklenola se je 5 ur trajajoča seja. (Dalje prih.)

Od Malenedelje. Grdo in deževno vreme napravljaja kaj sitnob pri goričkem delu. Kopanje po goricah opovira dež, da se še bode čez vuzem vleklo. Oves so ljudje posejali v blatno zemljo, kedar se je mogel ukrasti čas vremenskim nezgodam. Silje po njivah je še precej lepo, vendar je uže začela pšenica zarad vedne moče rumeneti. Tisti dopis, ki je bil zadnjič v „Slov. Gosp.“, je strašno nekemu pokadil pod nos, zato ga je obračal na razne ljudi, kakor na g. učitelja, na šol. predsednika, itd. kar pa lahko vsakšno slepo kure ugane, da ni res! Menda je ta „hochdeutschmann“ iztuh-tal v svoji bistri glavici tako-le: „schul“ je šola, „verein“ to pa uže mora kakšni šol. organ biti, zato je napravil na ovi osebi krivdo dopisa. Bela žena smrt je začela jako po naši fari pobirati svoje žrtve. Ne mine skoro teden, da bi komu ne odzvonili.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kder imajo liberalci prvo besedo, tam je za kmeta, kakor skušnje učijo, vselej slabo; 460 večjidel nemških štajerskih srenj je prosilo, naj se 8 letno šolanje v 6 letno skrči, za 13. in 14. letno deco pa nedeljske in nadaljevalne šole omislijo, da ne bo toliko stroškov. No zbornica poslancev je hotela popolnem ustreči prošnjam. Toda minister baron Konrad je ugovarjal. Da bi saj nekaj kmetom dali, sklenoli so naši poslanci, naj se starši ne kaznujejo več, ako 13. ali 14. letnega otroka doma podržijo, in deželni zbori naj za takšno deco šole uredijo tako, da bode staršem ugajalo. Toda gosposke zbornice liberalci so ta g. Lienbacherjev nasvet zavrgli in vse ministru prepustili zastran olajšav; zlasti naj starši prosnje vlagajo pri krajnem šolskem svetu do okrajnega šolskega sveta, ako hočejo otroka doma porabiti. Minister baron Konrad ni prav potegnil na nobeno stran. To grajajo liberalci pa tudi naši poslanci in slišati je, da bo moral ministerstvo popustiti, kar je mogoče. Kot naslednik imenuje se poljski nčenjak Čerkavski. — Za škofa v Celovei je baje imenovan krški kanonik, 61letni Funder, slovenski se še ni naučil. — Znani general Benedek, nesrečni vojskovodja l. 1866 proti Prusom, umira v Gradci. — Tukaj snujejo tudi društvo zoper Jude, vsak društvenik se zaveže, da od Juda nič ne kupi in mu ničesar ne proda. — V slovenski Ljubljani pripravljajo se Slovenci trdno na mestne volitve 25., 26. in 27. aprila. Ljubljansko hranilnico bo treba vzeti v deželsko upravo, da bode deželi res na korist ne samo njeuim uradnikom. — Nemški konservativni poslanci sedaj sklicujejo svoje volilce in jim razlagajo, zakaj so glasovali za gruntni davek 37½ milijona, namreč zato, da nebi kedaj liberalci 40 milijonov zaukazali, kakor se grozijo. — Ptujski nemčurji hudo ragljajo zoper Slovence, vrlega narodnjaka profesorja Žiteka čejo kar ob kruh djati

in ga tožijo pri deželnem odboru. Pomagalo jim ne bo nič. — Na Ogerskem imajo zopet strašno povodenj; 140.000 joh zemlje je pod vodo; v Szedgedinu stoji voda 18 centimetrov više od lani, nasipe navažajo noč in dan. — Hrvatje še zmiraj čakajo, da bi Krajina spojila se s matero zemljo hrvatsko-slavovsko. Srbi v Banatu in Rumuni pripravljajo se krepko na bližajoče se volitve v ogerski državni zbor. — Kristijanom v Bosni in Hercegovini mohamedanski age (posestniki) hudo nadlegujejo. Iz Hercegovine prišli so k cesarju na Dunaj, da se pritožijo. Cesar so obljubili pomoči.

Vnanje države. Ruskega carja morivci so vsi obsojeni k smrti na vislicah. Novi car je Petrograd z rodbino vred zapustil in se preselil v Gačín. Nihilisti mu žugajo s smrtjo, če kmalu ne razpiše volitev za velik državni zbor. — Grški ministri se hočejo zadovoljiti z novo mejo, vendar vprašanje še ni rešeno, ali bodo Turki deželo zapuščali brez novih spletkarij. To skoraj ni verjetno; priprave kažejo na boj. Otok Hij je po potresu grozno razdevan, 18000 ljudi je mrtvih in ranjenih. Čudno pa je, da je katoliški škof s vsemi katoličani rešen. Nemci v Berlinu začeli so Judom, kojih je ondi 60.000, močno nadlegovati. Bismark zahteva postavo zoper pijance. Teh poberejo neko noč po 5000 in jih zaprejo, da se iztreznijo. Bavarski poslanci so 6letno šolanje skrčili na 5 let. — Švajca je pravo gnezdo evropskih morivcev in prekucuhov; zato hočejo vlade temu v okom priti in ovo deželo prisiliti, da ne daje več očitnim zločincem zavetja. — Francozi in Italijani se pisano gledajo zavoljo Tunisa v Afriki. Francozi zbirajo 40.000 mož in hočejo deželo, kojej pokrovitelj je turški sultan, po sili vzeti. Ali pohlepni Italijani bi Tunis tudi radi imeli in nasprotujejo Francozom na vse kriplje, zlasti kličejo Bismarka in Angleže na pomoč. To je Francoze osupnilo. — Na Irskem čedalje huje vre. Skoraj vsaki dan so tepeži med ljudstvom in policaji. — V Mesopotamiji v turškeji Aziji razsaja strašen pomor. Po nekaterih selih je vse izumrlo.

Za poduk in kratek čas.

Veliki teden na Dunaji.

I. Po velikih mestih ne uplivajo cerkveni časi in prazniki navadno tako mogočno in radostno, tako blažilno in krepilno na prebivalce, kakor po malih trgih, majhnih vaseh in samotnih selih. To je lahko umeti. Hruš posvetni in truš je pač po jako obljudenih mestih, kakor je Dunaj, vsakako preogromen in prevelikansk, ter zamore skoro brez ovir zadušiti tiho in mirno delovanje sv. katoliške Cerkve. Ni čuda tedaj, ako po tem takem razmere v glavnem mestu Avstrijske države niso take, ki bi zamogle pospeševati skrivnostne ter milostipolne slovesnosti naše svete vere. Vendar bi se motil oni, kateri bi mislil, da se na Dunaji nihče ne zmeni za velike cerkvene praznike. Katoliški značaj je

staremu, veličastno-ponosnemu Beču pregloboko vtisnen, da bi se dal meni nič tebi nič zbrisati. Tako se n. pr. nedelja pri vsem obžalovanju vrednem oskrunjevanju božje in cerkvene zapovedi o posvečevanju praznikov že vselej pozna po zunanjem obrazu mesta. In najimunitnejši oddelki cerkvenega leta — advent, božič, post, velika noč in binkošti — ti še v življenju Dunajčana vedno stojé kot nepremakljivi mejniki, ki kažejo ne le v domače, nego tudi v cerkvene prostore. V dokaz te resnice hočemo Dunajske cerkve v tem resno-svetem času obiskati, in ako bodemo pri prešinljivih ceremonijah velikega tedna, v katerem katoliška Cerква tako privabljivo in genljivo, milo in nežno govori srcem svojih otrok, videli ljudstvo v obilnem številu v cerkve prihajati, smelo nam bode to očitno znamenje biti, ka še plemeniti čuti niso vničeni in zamorjeni, ka je še vera v sreih, če tudi morebiti pod debelim prašnim nasipom zakopana. Pa res! kdo bi mogel pričujoč biti pri veličastnih prizorih iz Kristusovega trpljenja, ki se tako živo vrše pred našimi očmi kakti velika tragedija (žaligrá), ktere pojedini čini vznemirjajo srce kakor gromi in ga zadevajo kakor strele; kdo bi zamogel vse to gledati, poslušati, pa bi se ne zdramile v njem plodonosne kali, ki odbijajo in zavračajo in odgrinjajo vsakovestne slabosti, v ktere je srce, kakor v mrežo zavito? Povsodi poznano veselje Dunajčanov do gledališnih predstav vpliva morebiti enkrat tudi v dobrem smislu. Resnica je, da so cerkve v velikem tednu prav obilo obiskovane. Kdor pa še v tem času v cerkvo zahaja, službo božjo obiskuje, kdor se tukaj dostojno vede, ta še ni veri popolnoma odmrl, ta še ni do cela spriden, drugače bi gotovo v tem prepomenljivem času ne hodil v cerkve, če bi se to tudi o drugih priložnostih godilo. Veliki teden preglasno govori srcu, da ono ne more nemo in gluho ostati. O nekem vseučiliščniku povedalo se mi je naslednje. Pečal se je ta dijak iz osebnega veselja in zaradi prislužkov tudi s petjem in z muziko. Kratko pred velikim tednom l. 1880, v katerem letu so bile tudi te vrstice zabeležene, tožil je rečeni mladeneč svojemu prijatelju rekoč: Sedaj pa zopet nastopi veliki teden. Da bi le naglo zginil ta čas in hitro preminil. To so meni najneljubši dnevi. Ne morem dopovedati, kako je ta čas zopern mojej duši. (Opomnimo, da je ta mož po lastnej izpovedi vso vero zavrgel). Da bi mi le sedaj ne bilo treba s pevci v cerkvo. Prijatelj ti veš, da sem ljubitelj petja in muzike, ali to petje v velikem tednu, ne da bi bilo nemuzikalično, ono mi je neznosljivo. Ne znam, ali je melodija ali so besede, ali oboje skupaj, ki me vsega presune in premoti in prevlada. Dobra moja volja je po teh praznikih vselej za mnogo časa proč. To priznanje potrjuje našo trditev o silnej moči in blažilnem vplivu velikonočnih obredov na človeška srca.

Povabimo pak dragega čitatelja, naj z nami obiše nekatere Dunajske cerkve, da vidi, kaj in

kako se godi v njih v poslednjih dnevih velikega tedna. Spotoma uže bode nehote vprašal: kaj pa je tu? kamo potujejo te množice? Res zapazimo, posebno ako se bližamo kakej cerkvi, ljudi vsakega stana, vsakega spola in vsake starosti, kako se gnjetejo semo tamo in kako hité v cerkvo. Če z množico v cerkvo stopimo, najdemo, da je dovolj napolnjena. Nekaj jih samo ogleda božji grob in potem odidejo pri drugih vratih. Ako nikjer, gotovo moli obilo pobožnih duš v kapelici pred svetim rešnim Telom in to ob vsakej uri celega dne.

Menda najštevilnejše procesije vernikov prihajajo in odhajajo v tem času v cesarsko dvorno kapelo, kder se opravljajo velikonočne ceremonije v navzočnosti cele cesarske hiše. Ta kapela je prostorna, kakor marsiktera župnijska cerква in zamore v ladjo in razne oratorije veliko ljudi sprejeti. Ona je farna cerква za vse, ki pripadajo cesarskemu dvoru. Pastirovanje je izročeno dvornemu župniku in 5 kapelanom. Vsled mnogih svetih meš, zaradi krasnih in dragocenih oblačil, lepega petja zamore se služba božja tukaj posebno slovesno opravljati. Petje je v izvrstnih rokah. Ženske so izključene, katerih tudi nikdo ne pogreša, ker glasovi fantičev tako čisto in milo doné, kakoršnih še iz ženskih grl ni slišati. Vse to je uzrok, da se kapela ob nedeljah in praznikih prenapolni pobožnih vernikov. Nju veličanstvi cesar in cesarica se navadno v oratoriji ali loži nahajata med opravilom. Le na pepelnico in veliki teden ter ob času sv. obhajila, ktero pogostokrat v letu prejmeta, podasta se v cerkveno ladjo, kder sta na evangeljski strani dva sedeža pripravljena. Ko so se svitli cesar nekega dne v kapelo k sv. obhajilu podajali, zapazili so, kako je stražnik branil ljudem vstop v kapelo; zato so mu kar naravnost zaklicali: „pusti vstopiti, kdor koli želi! Zakaj bi ljudje tega videti ne smeli“. Kakor nekteri Nikodemí v najskrivnejšem kotu svojega srca sv. vero hraniti želé in k večemu za vratami skriti, Bogu služiti hočejo, tako odkrito in odločno pokazujejo svitli cesar svojo vero in svoje spoštovanje do cerkve.

Dvorna kapela je imela svoje posebne pravice. Neodvisna od škofovske oblasti bila je neposredno le papežu podložna. Prvi kapelan dvorni, sedaj župnik, imel je nekatere škofovske pravice. To razmerje je nehalo za Jožefa II. Ta hudi cerkveni reformator, ki je kakor znano s tako natančno doslednostjo svoje nove reformatorične načrte izvrševal, da še grobov lastnih sorodnikov ni preziral, je odpravil vse privilegije. Dunajski nadškof je dobil moč in oblast nad to dvorno župnijo. Vendar sedaj se zopet vsaj dejanski varujejo stare, od Rimskih papežev potrjene pravice.

Po teh ovinkih prestopimo k opisovanju velikotedenskih ceremonij. Se ve, da je mogoče, le najvažnejše, krasnejše in znamenitejše omeniti, in sicer kakor so se vršile leta 1880. Pred vsem spomina vredno je vmivanje nog na veliki četrtek.

(Dalje prih.)

Smešničar 15. Dva zadolžena prijatelja se snideta. Prvi vpraša drugega rekoč: ali moreš kaj spati? Meni ne da počitka. Drugi: oh, jaz pa lahko spim, samo ne vem kako morejo oni spati, kojim sem jaz kaj dolžen.

Razne stvari.

(G. dr. Ploj) je nemčurskega rovanja sit izstopil iz mestnega zastopa v Ptuji. Čuda, kako je mogel toliko časa prenašati surovosti „privandranega“ Piska, ki župana dr. Bressniga vedno v žepu drži.

(Celjska hranilnica) je prisiljena kupila na 30.000 fl. cenjeno Adam Lassnigovo posestvo; sicer bi bila na velikej zgubi.

(Ormoški žandarji) so v bližini zasačili veliko tatinsko gnezdo in kradljive ptiče djali pod ključ.

(Obsodili) so v Celji Janeza Vollmayerja v Selnici ob Dravi na 2 leti v ječo, ker je Petru Koležniku svetoval, naj hlače ženi proda t. j. grunt ženi zapiše in krido naredi. Koležnik je to storil in ima sedaj 15 mesecev čas v kajhi premišljevat 7. božjo zapoved. Dalje obsojeni so tatje Haložani Cebek in Mlakar na 18 mesecev, Pongračnik in Rampra na 6 mesecev in Drevenšek na 3 mesece. Naposled še Guzajevi tovarši Jakob Weber na 8 let, Plevnik na 3½ leta, Treza Plevnik in Mica Lesjak na 18 mesecev, Mica Skornik na 15 in Treza Kolar na 10 mesecev.

(V Trbovljah) je v premogovi jami bil Jurij Grošelj zasut in ubit.

(Ptujška muzikalna šola) šteje 46 učencev.

(G. dr. Geršak v Ormoži) javlja gg. občinskim predstojnikom in drugim posestnikom ormoškega okraja, da je kot zaupni mož za reklamacije pripravljen vse pojasniti in reklamacije zavoljo novega davka prošnikom brezplačno storiti.

(Celjska hranilnica) je v nemških in nemčurskih rokah in se močno boji zavoljo slovenske celjske posojilnice. Zato je sedaj tudi sklenola za kmete napraviti nekšno posojilnico. Prej ji to ni prišlo na misel. Vemo, kam pes tace moli.

(V Zavrači) so tatje ukradli 2 konja, pripregli pri kovaču za voz in se od odpeljali črez mejo.

(Ob mariborskem mostu) obvisel je mrlič; nesrečnež je bil kakih 30 let star in uže močno zgnjit.

(Kdor ima divjakov na prodaj), naj jih ponudi g. Fr. Ahčin-u, učitelju, pošta Lokve, Zagreb (Agram). Okolo 400 jih potrebuje.

(„Deutscher Schulverein“) obrača svojo pozornost in delavnost tudi na Gornjigrad. Poslal je te dni, kakor se pripoveduje, tamošnjemu nadučitelju 50 fl. No, denarjev naj le pošilja, toda narodnih Judežev naj ne najde pri Slovencih nikder.

(Pogorelo) je v Črminjah v gornjem Štajerskem 6 hramov, cerkev in farovž. Nek hudobnež

je ves trg hotel požgati. Sloveče orgle „Chrismanijeve“ so upepeljene.

(Dravino strugo prestavljali) so pri sv. Lovrenci, 1 uro proč od mosta južne železnice na Koroškem veliki četrtek.

(Močen potres bil je) v Poli včeraj dne 13. aprila.

(Ljutomerska okrajna posojilnica) naznanja svojim društvenikom, da bode imela v nedeljo, t. j. 24. aprila v šolskem poslopji ob 8. uri predpoldnom občni zbor. V posvetovanje in sklepanje pridejo: a) račun za 1880 z določilom o pridobitku in odvezi načelstva zastran tega računa; b) izločitev društvenikov, ki društvenih pravil ne izpolnjujejo; c) volitev 15 udov v nadzorno svetovalstvo; d) volitev načelstva in e) volitev 3 udov v cenilno komisijo.

Ivan Kukovec,
načelnik.

(G. Leon v Mariboru) je s svojim listom „Südsteirische Post“ pehnil v sršenovo gnezdo: „Tagespost“, „Marburger-Ztg.“, „Cillier-Zeitung“ se kaj srdito zaganjajo v novi list. To je dobro znamenje!

(Ptujski mestni zastop) je se posojilnice slovenske tako ustrašil, da je c. k. namestniji prošnjo poslal, na ne dovoli novega denarstvenega zavoda! Ali ti gospodje ne vedo, da živimo v ustavnej državi, kder se ima tudi gosposka strogo držati veljavnih postav?

(Dramatično društvo v Ljubljani) je za g. J. Kleniča odmerilo 80 fl. za g. An. Turkuša 30 fl. nagrade. Prvi je spisal žaloigro „Zeta carja Lazarja“, drugi žaloigro „Veronika deseniška“.

(Zlegali so se nemški liberalci), da se g. prof. Einspieler poda z deputacijo koroških Slovencev na Dunaj!

(Dražbe.) 19. aprila Alojzija Puh v Črmožiš 1220 fl. 20. aprila Anton Radaj v Dobji 2983 fl. 22. Janez Ketič v Cogetincih 600 fl. in Ana Vračko 350 fl. pri sv. Lenartu, Franc Drogenik 810 fl. v Šmariji, Neža Senica v Birštajnu 2500 fl. Anton Kovačič 5482 fl. v Kozjem. 30. aprila Miha Jevšenak 3780 fl. v Konjicah.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	8 80	6 40	5 30	3 40	5 20	5 50	5 40							
Ptuj	8 —	6 80	5 —	3 20	5 —	—	5 —							
Gradec	8 55	6 98	4 29	3 50	4 76	—	4 87							
Celovec	9 10	7 40	5 15	3 30	5 10	—	—							
Ljubljana . . .	10 28	6 10	5 10	3 90	3 90	5 60	5 90							
Varaždin . . .	8 60	6 75	5 20	3 —	4 80	6 50	4 80							
Dunaj } Pešt } _{100 Klg.}	12 71	11 25	10 5	6 90	6 35	8 85	— 20							
	11 50	10 20	5 70	6 30	5 50	4 65	5 —							

Loterijne številke:

V Gradci 23. aprila 1881: 65, 15, 84, 44, 63.
Na Dunaji " " 58, 56, 39, 69, 10.
Prihoduje srečkanje: 23. aprila 1881.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 76.90 — Srebrna renta 77.80 — Zlata rente 93.70 — Akcije narodne banke 820 — Kreditne akcija 277. — 20 Napoleon 9.34 — Ces. kr. cekini 5.55 —

2-2

Naznanilo.

V občinski hiši št. 1. pri sv. Vidu tik farne cerkve, se daje štacuna s stanovanjem in vsemi shrambami vred do 1. maja t. l. v najem; tudi zraven stoječe poslopje, v katerem je uže kedaj bila usnjarija, se da v najem ali proda z zemljo in enim travnikom vred.

Podjetniki se naj pismeno ali osebno do 24. aprila t. l. pri podpisnem oglasijo, kjer se pogoji povejo.

Občinski urad sv. Vida pri št. Jurji na juž. železnici
26. marca 1881.

Jože Golež, predstojnik.

1-2

Oznanilo.

Mlin na stalni vodi je na prodajo v Zagoreih župnije sv. Lovrenčke v Slov. goricah. Vse drugo pové oštir J. Papst v Hvaletincih, v župniji sv. Andraševski v Slov. goricah.

1-2 **Lep bukov les na prodaj.**

Čiplo uro od železniške postaje Reichenburg je 10 joh dobro obraščenih še stoječih bukev in in gabrov za drva zmes hrastov za stavbenko rabo na prodaj. Več pove J. Požar v Slogonskem.

1-2 **Živinski sejem**

bo dne 28. aprila 1881 pri sv. Antonu v Slov. goricah. Prodaljalci in kupci se uljudno vabijo!

Štv. 1932.

Naznanilo.

C. kr. okr. sodnija Šmarije naznanja, da bode vsled M. P. na Sladkigori eksekutivna dražba Jakob Pogelšek-ovega v Bodrežu nahajajočega se posestva in sicer po tukajšnji razsodbi dne 27. julija 1880 št. 5680 završene pogodbe od 1. maja 1878 in s cenilnim zapiskom od 30. decembra 1880 št. 44 cenjene kupne pravice sledečih posestnih delov, namreč:

Od posestva v Platinovcu ležečega urb. št. 337^{1/2} pod slov. Bistriški grad

parc. št. 1035 vinograd 585□km.

" " 1039 njiva 125 "

" " 1034 pašnik 750 "

" " 1033 hosta 770 "

od posestva urb. št. 332 pod slov. Bistriški grad

parc. št. 1032 vinograd 440□⁰

" " 1031 njiva 50 "

" " 1030 pašnik 365 "

" " 1022 " 205 "

" " 1029 hosta 1195 "

z izklicno ceno 20 fl. dovoljeno in k temu izvršenju 2 razsodna dneva na 25. aprila in 30. maja 1881 vsikdar do poldan od 11—12 ure pri tukajšnji sodniji s tem dovoljena, da se te kupne pravice oddajo po vsaki ceni in gotovem plačilu, bodi si pri I. ali II. dražbi. Vino se tukaj pridela prav dobro, ker je izvrstna lega. V hosti je lepo drevje.

C. kr. okr. sodnija Šmarije 3. marca 1881.

Scheuchenstuhl, m/p.

Samoupravno društvo za zavarovanje pokojnin

za osebe rokodelskega obrtnijskega in trgovskega stanu ter njihove pomočnike.

Vsacemu je znano in vsakdanje skušnje potrjujejo žalostno resnico, da je rokodelce, obrtnik, trgovec — naj si bode uže samostojen ali le pomočnik — od tega trenutka, ko postane nesposoben za daljše delo, na svoja stara leta odkazan na samega sebe, to je, da je sebi samemu v nadlogo. Zato se pa tudi uže dalje časa vsestransko in marljivo premišlja o tem, kako bi se imelo osobam našega stanu in delavskemu razredu sploh, v višjej starosti pomagati. Nekateri pričakujejo pomoči od splošne dobrotelčnosti; drugi je želé od

države; toda prvi in poslednji zastoj pričakujejo izpeljave teh idej uže mnogo dolžih let. Torej ne preostaja družega, ko da si rokodelci, obrtniki in trgovci pomagajo tudi v tem sami, kakor so si pomagali uže v tako mnogih družih zadevah.

Gledé na to začeli so se nekateri praški obrtniki in trgovci dogovarjati z vzajemno zavarovalno banko „Slavijo“ ter so izgotovili po vestnem posvetovanji in vedno imajoč pred očmi potrebe našega stanu, posebna pravila samoupravnega društva za zavarovanje pokojnin osobam rokodelskega,

obrotniškega in trgovskega stanu ter njihovim pomočnikom. V naslednjem priobčujemo glavne določbe teh pravil.

1. Namen temu društvu je: da zagotovi na podlagi vzajemnega zavarovanja osobam rokodelskega, obrtniškega in trgovskega stanu ter njihovim pomočnikom za starost ali pa, ako vsled bolehnosti postanejo nesposobni za daljši zaslužek, dosmrtno pokojnino, da se ne bode potreba našim scstanovcem zanašati na miloščine tujih rok.

2. Najmanjša letna vloga znaša 5 gld. av. v.; najmanjši mesečni obrok pa 50 kr. av. v. Torej postane lahko vsakdo, naj si bode še tako pičlo plačan delavec, član društva.

3. Od vplačil za zavarovanje pokojnin ne more, dokler član živi, niti najmanjši znesek propasti in sicer niti vsled tega, ko bi član zamudil kacega obroka, ali ko bi sploh prenehal pokojninske vloge plačevati, niti iz kacega obroka, ali ko bi sploh prenehal pokojninske vloge plačevati, niti iz kacega drugega uzroka. Vsako posamezno plačilo smatra se namreč ko da bi se bilo enkrat za vselej vplačalo, vknjiži se k dobremu dotičnega člana in potem odmeri pokojnina. Dokler traja zavarovanje, dovoljena je članu vsakoršna sprememba. On more namreč vloge, katere si je bil prej sam določil, zmanjšati, zvišati ali pa popolnoma ustaviti ter jih kadarkoli pozneje zopet vplačevati začeti; da, celo trajanje zavarovanja more se potem, kakoršno je zdravstveno stanje in kakoršne so gmotne okoliščine članove, skrajšati ali podaljšati.

4. Oni člani, ki so za slučaj smrti protizavarovali svoje vloge ali pa kapital, ki se jednači skupnemu znesku vpisanih vlog, imajo pravico, potem ko je njihovo članstvo trajalo vsaj uže tri leta, zahtevati posojilo do polovice vplačanih pokojninskih vlog. Obresti ne smejo presezati 6%. S tem postaja naše društvo ob enem tudi hranilnica in posojilnica.

5. Pokojnine se začno izplačevati članom še le mej 50. in 65. letom njihove starosti, vendar se pa lahko doseže prejemanje primerne pokojnine uže predno je dotični član izpolnil 50. leto, ako je vsled bolehnosti postal nesposoben za daljši zaslužek. Take dobrodelne določbe nima doslej nikak drug enak zavod.

6. Zaloge (fondi) se nalagajo:

- a) v zastavnih listih hipotekarnih bank češkega kraljestva ter mejnih grofij Moravske in Istre*)
- b) v posojilih na taka zemljišča, ki dajo postavno sirotinsko varnost.

Da se pa tudi ta varnost za vse mogoče slučaje ohrani in utrdi, mora se v dolžnih listih o posojilih na zemljišča izrečno povedati, da se je posojilo izplačalo iz zaloge tega našega društva. hipotekarni zastavni listi pa se imajo kot izključljiva lastnina našega društva zaznamovati (vinkulirati).

*) Samo Česko, Moravsko in Istra imajo vrednostne listine, za katere jamči cela dežela.

Kdor bi gledè našega društva želel kako pojasnilo, naj se obrne do
glavnega zastopa banke „SLAVIJE“ v Ljubljani na Dunajskeji cesti št. 7.

Nadzorovalni odbor

samoupravnega zavarovalnega društva za zavarovanje pokojnin osobam rokodelskega, obrtniškega in trgovskega stanu pri vzajemno zavarovalnej banki „SLAVIJI“ v Pragi.

Hinko Pštroš,

praški meščan; izdelovatelj stolpnih ur in elektromagnetičnih aparatov; predstojnik praške obrtniške rokodelske „Besede“; podpredsednik gremija urarjev v Pragi itd.; predsednik nadzorovalnega odbora.

Ne glede na to, da se naslanja vsak tak zastavni list na neko zemljišče sirotinske varnosti, jamči češka hipotekarna banka tudi sè svojo rezervno zalogo, katera znaša uže več ko milijon goldinarjev; razen tega pa jamči za hipotekarno banko po postavi tudi celo češko kraljestvo. Nij si toraj popolnejšega poročstva in večje gotovosti niti mogoče misliti. — Iste okoliščine veljajo tudi za moravske in isterske postavno po celej deželi zajamčene hipotekarne zastavne liste. Vsled teh varnostnih določeb in vinkulacije ostane premoženje tega društva, torej tudi društvo samo, za vseh mogočih okoliščin in za vse čase zagotovljeno.

7. Društvo upravlja v sporazumljenji z upravnim svetovalstvom banke „Slavije“ poseben nadzorovalen odbor, katerega volijo in dopolnjujejo pri oddelnih skupščinah društveni člani, tako da imajo zavarovanci po svojih voljenih članih stalen upliv na upravo društva, torej tudi na društveno premoženje.

8. Isto tako ugodni so društveni tarifi. Ako na priliko 25leten delavec od svojega tedenskega zaslužka 12½ kr. ali na mesec po 50 kr. vplačuje, zagotovi si s tem od svojega 65. leta dosmrtno pokojnino 144 gld. 58 kr. 30leten rokodelec, obrtnik ali trgovec more si za 50 kr. na teden ali 2 gld. na mesec zagotoviti dosmrtno pokojnino 414 gld. 48 kr. od svojega 65. leta, ali pa 222 gld. 68 kr. od svojega 60. leta dalje. Ko bi pa isti hotel svoje vloge protizavarovati, moral bi vsak mesec po 3 fl. vplačevati. V tem slučaji zavarovava je pokojnina 432 gld. 82 kr. od 65. leta, ali pa 241 gld. 78 kr. od 60. leta starosti, razen tega pa banka po smrti članovej izplača njegovim dedičem 400—440 gld., in to celo tedaj, ko bi zavarovani član utegnil umreti uže takoj po vplačilu prvega obroka.

To so glavna načela, na katera se naslanja samoupravno društvo za zavarovanje pokojnin obrtnikom in trgovcem. Z vso pravico moremo torej trditi, da razen Francoskega nikjer drugje nij podobnega društva, ki bi obrtniškem in trgovinskemu stanu dajal toliko in takšnih koristi.

Za gotovo torej upamo, da bode vsak obrtnik in trgovec — naj si bode uže samostojen ali le pomočnik — prepričal se o koristih tega društva in da se bode vsak poslužil prilike zagotoviti si svojo prihodnjost.

Z ozirom na Francosko, kjer je enako društvo v teku 30 let od nezuatnega začetka tako mogočno postalo, da sedaj šteje uže črez 500.000 članov, izmej katerih 56000 starčkov prejema stalno letno pokojnino, srčno želimo, da bi tudi naše društvo v blagor delavnega razreda kar najhitreje mogoče splošno priznano bilo in da bi se udeležba pri njem množila.